Frågan om tillgodogörandet af den stora kubikmassa affall,som alltid uppstår vid sågverksdrift, dels i skogarne genom qvarlemnade mindre toppar, dels vid sågen af ribb och flis och slutligen om man eger en större skogsareal af gallringsvirke, är gifvetvis af den allra största ekonomiska betydelse för trävaruindustrien.

Sågaffall har hittills, åtminstone hvad Norrbotten beträffar, endast blifvit tillgodogjordt genom milkolning nere vid sågverken, under det att i skogarne qvarlemnade toppar icke kunnat komma till användning för kolning, hufvudsakligast på grund af det långa afståndet från jernvägar och orter der jernindustri bedrifves. Milkolning vid sågverken har i allmänhet icke lemnat mycket öfver arbetskostnaderna, enär dessa varit höga och försäljningspriset på grund af den långa utfrakten för kol varit lågt.

I södra och mellersta Norrland har man, ehuru på grund af gynnsammare läge ett betydligt högre kolpris erhållits, dock på senare tider kommit till insigt om att affallet, varesig nu det är fråga om sågaffall eller skogsaffall, toppar och gallringsvirke,tillgodogöres med större vinst genom trämasseindustrin som numera icke allenast vet att begagna sig af toppar, äfven om de äro ganska qvistiga, utan till och med af så godt som all vid sågningen fallande ribb och flis, hvilken hittills funnit användning vid milkolningen.

Bland de trämassefabriker, som hufvudsakligast äro baserade på sågaffall, vill jag nämna Stora Kopparbergs Bergslags Sulfatfabrik vid Skutskär och Frånö Sulfatfabrik i Ångermanelfven, derför att dessa fabriker kunna använda hufvudsakligast furu, ehuru alltid detta icke är fallet, emedan, synnerligast hvad Ångermanelfven beträffar, gran är lika talrik som furu.

Med fäst afseende på att konkurensen å Kronoauktionerna, liksom äfven beträffande andra köpskogar,på grund af nya spekulan-

ters från södra Norrland uppträdande årligen blifver allt våldsammare anser jag mig [redacted] böra framhålla önskvärdheten, för att icke säga den bjudande nödvändigheten af att så rusta oss, att vi med godt resultat kunna upptaga denna konkurrens, och menar jag, att detta syftemål kraftigast befrämjas derest vi blefve i tillfälle upptaga trämassefabrikation, hvarigenom vi icke allenast kunde tillgodogöra oss vid afverkningarne uppstående toppar och sågaffallet, med större vinst än genom kolning, uten äfven den å vår ansenliga skogsareal befintliga stora kubikmassan gallringsvirke, hvars utrensande från skogsmarkerna ~~enligt min tanke mening~~ i hög grad skulle föröka skogskapitalet.

Anläggningen af en trämassefabrik ~~kräfver emellertid alltid~~ förutsätter dock ett stort löst kapital, och det är just detta bolaget f. t. saknar. Deremot eger bolaget andra förutsättningar, hvilka t. o. m. måste anses utgöra sjelfva den basis, hvarå en trämasseaffär kan startas, nämligen
1) ([redacted].) uti dess tillgång på massved af gallringsvirke från egna skogsmarker, ~~af~~ enl. Jägmästar Rosenlunds approximativa värdering ~~till~~ beräknad till omkring 360000:- km^3.
2) uti det årliga affallet, c:a 50/60000:- km^3. från sågen, användbart c:a 2/3 till massved och 1/3 till bränsle,
3) uti de toppar, som vid afverkning kunna tillvaratagas och
4) slutligen i dess läge emellan Torneå och Kalix elfvar, inom hvilkas områden hittills hvarken pappersved eller propps afverkats.

Båtskärsnäs är äfven med hänsyn till möjligheterna för elektrisk kraft välbeläget, hvilken omständighet är af stor betydelse när det är fråga om en större produktion af sulfatmassa, af hvilken en del för afsättningens skull med stor fördel kan och bör blekas.

Med kännedom om att inom vårt land arbetande trämassefabriker under senaste tioårsperioden gått med verkligt goda vinster, äfven på sådana orter der skarp konkurrens drifvit upp priset å massved så högt som till 5:50 pr km^3 samt i vetskap om de goda förutsättningar bolaget ~~enligt min tanke~~ eger uti förut nämda tillgång å

icke såga den bjudande nödvändigheten af att så rusta oss, att vi med godt resultat kunna upptaga denna konkurens, och menar jag, att detta syftemål kraftigast befrämjas derest vi blefve i tillfälle upptaga trämassefabrikation, hvarigenom vi icke allenast kunde tillgodogöra oss vid afverkningarne uppstående toppar och sågaffallet, med större vinst än genom kolning, utan äfven den å vår ansenliga skogsareal befintliga stora kubikmassan gallringsvirke, hvars utrensande från skogsmarkerna ~~enligt min tanke~~ i hög grad skulle föröka skogskapitalet.

Anläggningen af en trämassefabrik förutsätter ~~kräfver~~ dock ~~emellertid alltid~~ ett stort löst kapital, och det är just detta bolaget f. t. saknar. Deremot eger bolaget andra förutsättningar, hvilka t. o. m. måste anses utgöra sjelfva den basis, hvarå en trämasseaffär kan startas, nämligen

I) ([redacted].) uti dess tillgång på massved af gallringsvirke från egna skogsmarker, enl. ~~af~~ Jägmästar Rosenlunds approximativa värdering beräknad till ~~till~~ omkring 360000:- km.[3]

2) uti det årliga affallet, c:a 50/60000:- km.[3], från sågen, användbart c:a 2/3 till massved och I/3 till bränsle,

3) uti de toppar, som vid afverkning kunna tillvaratagas och

4) slutligen i dess läge emellan Torneå och Kalix elfvar, inom hvilkas områden hittills hvarken pappersved eller propps afverkats.

Båtskärsnäs är äfven med hänsyn till möjligheterna för elektrisk kraft välbeläget, hvilken omständighet är af stor betydelse när det är fråga om en större produktion af sulfatmassa, af hvilken en del för afsättningens skull med stor fördel kan och bör blekas.

Med kännedom om att inom vårt land arbetande trämassefabriker under senaste tioårsperioden gått med verkligt goda vinster, äfven på sådana orter der skarp konkurens drifvit upp priset å massved så högt som till 5:50 pr km.[3] samt i vetskap om de goda förutsättningar bolaget ~~enligt min tanke~~ eger uti förut nämda tillgång å billig massved, har jag icke kunnat lemna hoppet om att lyckas få till stånd en trämassefabrik, utan i syftemål att för Eder kunna företе af fackmän gjorda utredningar har jag vändt mig dels-

till

Sulfitingeniören Axel Nordlöf hos firman Axel Christiernsson, för utredning angående sulfitcellulosa,

dels till

Sulfatingeniören J. O. Kullgren (rekommenderad af Ingeniören Magnus Hansson)- för utredning angående sulfatcellulosa, hvilket senare instrument härmed närslutes till Edert välvilliga påseende, i det jag hoppas att Ni benäget ville taga del af detsamma.

Beträffande sulfitförslaget så torde detsamma falla derpå att nöjaktiga betingelser för framtiden rörande massved icke synas förefinnas, då ju sulfiten fordrar enbart gran, hvilket trädslag häruppe förekommer temligen sparsamt. Å Kronans marker finnes visserligen rätt mycket gran, och hafva vi derför redan ingått med förfrågan till Kongl. Domänstyrelsen, huruvida vi å vissa vattendrag kunde erhålla ett IO à I5 årigt kontrakt å gran pappersved, men då sådant medgifvande från Kongl. Domenstyrelsens sida knappast är att förvänta, bör man icke räkna med denna tillgång på ved annat än som en väl behöflig fyllnad till blandning af furuveden.

Norrbottens-skogarne bestå ~~ungefär~~ af c:a I5/20 % gran och 80/85 % furu, och då sulfatmassa kan kokas af sistnämda trädslag, hvaraf man här har ett stort öfverskott af affall vid sågverken, samt till denna omständighet kommer att sulfat såsom förut nämnts betingar ungefär samma pris som sulfiten, synas mig fördelarne obetingadt ligga för sulfaten, så mycket mera som f. n. många nya sulfit fabriker byggas, allt äldre sådana utvidgas ~~med utvidgning af äldre sådana~~, under det att jag icke hört en enda sulfatfabrik vara under uppförande. Jag tror derför att sulfaten är den gren , hvilken bäst passar för oss.

Uppförandet af en sådan fabrik (för 15000 tons) beräknas till Kr. I.250.000:- hvilken ungefärliga anläggningskostnad vitsordas af Ingrniör Magnus Hansson, som är väl förtrogen med bygghadsförslag för Öfre Norrland, då han nu ~~inomkort~~ förövrigt bygger sin tredje sulfitfabrik för Herrerna Kempe.

som för utredning angående sulfitcellulosa,

dels till

Sulfatingeniören J. O. Kullgren (rekommenderad af Ingeniören Magnus Hansson)- för utredning angående sulfatcellulosa, hvilket senare instrument härmed närslutes till Edert välvilliga påseende, i det jag hoppas att Ni benäget ville taga del af detsamma.

Beträffande sulfitförslaget så torde detsamma falla derpå att nöjaktiga betingelser för framtiden rörande massved icke synas förefinnas, då ju sulfiten fordrar enbart gran, hvilket trädslag häruppe förekommer temligen sparsamt. Å Kronans marker finnes visserligen rätt mycket gran, och hafva vi derför redan ingått med förfrågan till Kongl. Domänstyrelsen, huruvida vi å vissa vattendrag kunde erhålla ett IO à I5 årigt kontrakt å gran pappersved, men då sådant medgifvande från Kongl. Domenstyrelsens sida knappast är att förvänta, bör man icke räkna med denna tillgång på ved annat än som en väl behöflig fyllnad till blandning af furuveden.

Norrbottens-skogarne bestå ~~ungefär~~ af c:a I5/20 % gran och 80/85 % furu, och då sulfatmassa kan kokas af sistnämda trädslag, hvaraf man här har ett stort öfverskott af affall vid sågverken, samt till denna omständighet kommer att sulfat såsom förut nämnts betingar ungefär samma pris som sulfiten, synas mig fördelarne obetingadt ligga för sulfaten, så mycket mera som f. n. många nya sulfit fabriker byggas, alla äldre dylika utvidgas ~~med utvidgning af äldre sådana,~~ under det att jag icke hört en enda sulfatfabrik vara under uppförande. Jag tror derför att sulfaten är den gren , hvilken bäst passar för oss.

Uppförandet af en sådan fabrik (för 15000 tons) beräknas till Kr. I.250.000:- hvilken ungefärliga anläggningskostnad vitsordas af Ingrniör Magnus Hansson, som är väl förtrogen med byggnadsförslag för Öfre Norrland, då han nu ~~inom kort~~ för närvarande bygger sin tredje sulfitfabrik för Herrerna Kempe.

Genom användandet af elektrisk kraft, hvilken inom kort torde blifva tilgänglig från Kamlunge belägna vattenfall för ett så lågt pris som 60:- Kr. pr hästkraft fritt å fabrikens axlar beräknar Inge-

niör Kullgren, att anläggningskostnadsden skulle minskas åtminstostone med 36.000:- Kr.förutom öfriga fördelar, som härigenom skulle vinnas, bland annat derest man samtidigt skulle göra anordningar för elektrisk blekning, hvilket med önskvärd tydlighet framgår af under bil.F närslutna afskrift af Luth & Roséns Elektriska Aktiebolags skrifvelse af I9 Augusti, angående den elektrolytiska blekningsmetoden och fördelarne af densamma. Vid Billingsfors användes denna metod, och jag närsluter härmed tvänne olika prof af sulfatmassa, hvaraf det hvitare just kommer från sagda bruks tillverkning. Å profven är antecknadt ursprungsbevisetoch medelpris enligt bil.F .

För att emellertid återgå till sulfatutredningen så visar densamma en vinst för ifrågavarande fabrik af 253.600 (253.500:-) Kr., hvarvid är att märka, att 6 % räknats å anläggnings- och driftkapitalet samt 75.000:- Kr. till fabrikens amortering. Medelpriset, som enl. bil.F för IO sistförflutna åren är Kr 148.- har då räksats till Kr. 130.

Den blekta massan betingar vanligtvis 30:- Kr. högre försäljningspris än den oblekta (se bil D&F) och då blekningskostnaderna enligt den äldre metoden går till 20:- Kr. skulle en anordnad blekning för 6000 ton öka vinsten med 60.000:- Kr. (enligt den elektrolytiska metoden Kr. 26.804:- mera (se bil. sid. 2)

Såsom af till-verkningskalkylen , bil.B synes har arbetskostnaderna upptagits till Kr. 8:60, och nyanskaffningar och reparationer till 2:- Kr. ,under det att en beräkning angående arbetskraften enl. bil.C beträffande arbetskostnaderna angifver 5:60 Kr.

R E S U M É

Medförestående jemte utredningar och bilagor har jag velat visa:

I) att bolaget årligen får en stor kubikmassa träaffall, som delvis tillgodogöres med dåligt resultat genom kolning, delvis icke alls tillgodogöres,

2) att allt detta affall med undantag af en del toppar från dyrare flötningsleder numera kan användas vid trämassefabrikation, en-

vinnas, bland annat derest man samtidigt skulle göra anordningar för elektrisk blekning, hvilket med önskvärd tydlighet framgår af under bil.E närslutna afskrift af Luth & Roséns Elektriska Aktiebolags skrifvelse af 19 Augusti, angående den elektrolytiska blekningsmetoden och fördelarne af densamma. Vid Billingsfors användes denna metod, och jag närsluter härmed tvänne olika prof af sulfatmassa, hvaraf det hvitare just kommer från sagda bruks tillverkning. Å profven är antecknadt ursprungsbeviset och medelpris enligt bil.F .

För att emellertid återgå till sulfatutredningen så visar densamma en vinst för ifrågavarande fabrik af 253.600 (253.500:-) Kr., hvarvid är att märka, att 6 % räknats å anläggnings- och driftkapitalet samt 75.000:- Kr. till fabrikens amortering. Medelpriset, som enl. bil.F för 10 sistförflutna åren är Kr 148.60 har då räksats till Kr.130.

Den blekta massan betingar vanligtvis 30:- Kr. högre försäljningspris än den oblekta (se bil.D.F) och blekningskostnaderna enligt den äldre metoden går till 20:- Kr. skulle en anordnad blekning för 6000 tons öka vinsten med 60.000:- Kr. (enligt den elektrolytiska metoden Kr. 26.804:- mera (se bil. sid. 2)

Såsom af tillverkningskalkylen , bil.B synes har arbetskostnaderna upptagits till Kr. 8:60, och nyanskaffningar och reparationer till 2:- Kr. ,under det att en beräkning angående arbetskraften enl. bil.C beträffande arbetskostnaderna angifver 5:60 Kr.

R E S U M É

Medförestående jemte utredningar och bilagor har jag velat visa:

I) att bolaget årligen får en stor kubikmassa träaffall, som delvis tillgodogöres med dåligt resultat genom kolning, delvis icke alls tillgodogöres,

2) att allt detta affall med undantag af en del toppar från dyrare flötningsleder numera kan användas vid trämassefabrikation, endera som massved eller som bränsle,

3) att på grund deraf sågverksindustrien har de allra största förutsättningar att med framgång upptaga konkurensen med trä-

masseafabriker, hvilka icke samarbeta med sågverksaffärer.

4) att en sulfatfabrik, som i nödfall kan använda t. o. m. enbart furu, icke behöfver riskera brist på ved, äfven om anläggningen afser en tillverkning af 15000 tons.

5) att en sådan anläggning kommer att blifva vinstgifvande, hvarföre förlorad tid är förlorade penningar.

Då Båtskärsnäs icke sjelft har disponibla medel för en dylik utvidgning, som kräfver

Kronor 2.000.000:-

~~ville jag~~ föreslå att ett särskildt aktiebolag bildas med ett minimikapital af 1.000.000:- Kr. , hvaraf Båtskärsnäs skulle teckna 400.000:- Kr. med förbehållen rätt att få inbetala det tecknade beloppet medelst leveranser af massved och bränsle under exempelvis tre á fyra år till ett lämpligt pris. Mot sådant medgifvande från sulfatbolagets sida i fråga om inbetalningen af det tecknade beloppet ville jag föreslå, att sulfatbolaget fick fördelen af 10 årigt kontrakt å en viss qvantitet massved och bränsle. Leveransen skulle taga sin början samtidigt med påbörjandet af fabriken, enär stor fördel ligger i ett torrt lager af både massved och bränsle.

Återstoden af minimikapitalet, 600.000:- Kr. skulle utbjudas till teckning, och vill jag hoppas att detta belopp till stor del skall kunna anskaffas bland Båtskärsnäs nuvarande aktieegare under den förutsättning att den utöfver aktiekapitalet behöfliga summan 1.000.000:- Kr. kan placeras i obligationer.